

Jaroslav Očenášek:

Nález stříbrných mincí v Kelči.

Začátkem května r. 1947 při kopání základu pro oplocení zahrady na pozemku majitelů Oldřicha a Františky Hradilových v Kelči č. 72, byly nalezeny v hloubce 30 cm pod povrchem stříbrné mince ve steřelém, ručně tkaném sáčku. Bylo jich asi 250, z nichž pro krajinské museum v Kelči bylo získáno 241 mincí. Podle zjištění nejmladší mince a podle ledabylého uschování lze se domnívat, že byly do země vloženy během sedmileté války (1756—1763), kdy Marie Terezie vedla válku s Pruskem.

Poněvadž mince v rozpětí od 1601 do 1753 jeví chronologický postup, není vyloučena možnost numismatické záliby bývalého majitele, který pravděpodobně před blížícím nebezpečím spěchaje svou sbírku uschoval, avšak sám ve víru tehdejší války zmizel beze stopy. Uvedený nález obsahoval následující mince:

1. Jednostr. mince (3 znaky — lev s pásem a koulí, květ lilie, lev s korouhví) dvojitý rám (koule uprostřed) letopočet 1601.
2. Jednostr. mince (3 znaky — dvouhlavá orlice, lev, pás) zn. F 1624
Tatáž mince z roku 1645.
3. Jednostr. mince (3 znaky — dvouhlavá orlice, 3 lvíci s pásem, 3 šikmé pásy), 2 znaky spodní odchýl. — zn. M 1624.
Tatáž mince z roku 1625, var. z roku 1630.
4. Jednostr. mince (3 znaky — dvouhlavá orlice), rám, (3 lvíci s pásem, 3 šikmé pásy), 2 spodní znaky listového tvaru (ornament) 1655.
5. Jednostr. mince (3 znaky — dvouhl. orlice, pás a 3 šikmé pásy, křížový pás) znaky v ornamentu, kulatý rám kolem — 1664.
Tytéž mince z roku: 1672, 1676, 1680, 1688, 1691, 1694, 1700, 1713, 1714, 1715, 1718, 1719, 1721, 1722 (některé var.) . (1716).
6. Jednostr. mince (1 znak — lev s pásem, kozel), kard. klobouk se střípaci, letopočet nečitelný.
7. Dvoustr. mince — dvouhlavá orlice se znakem — pás a 3 šikmé pásy (v celé minci), zem. jablko s pásem a čís. 3 — letopočet 1669.

- Tytěž mince s var. z roku: 1679, 1684, 1690, 1693, 1694, 1695, 1696, 1697, 1702, 1703, 1704.
8. Jednostr. mince (3 znaky — dvouhl. orlice, lev, 1 široký pás), zn. L 1676.
  9. Dvoustr. mince (jednohlavá orlice, široká křídla,) 2 znaky — orlice, kostky, korunka — 1676.
  10. Jednostr. mince (2 znaky — dvouhl. orlice, jednohlavá orlice, korunka) zn. ($\frac{1}{2}$) dvě hvězdy — 1676.
Tytěž mince z roku: 1677, 1678, 1679, 1681.
  11. Jednostr. mince (jednohl. orlice, znaky — dvojité kříž, 1) 2 — 1679.
  12. Jednostr. mince (kardin. klobouk, lev v kruhu, 1) 2 zn. LP H 1681.
  13. Jednostr. mince (3 znaky — dvouhl. orlice, jednohl. orlice, korunka 1) 2 — 1681.
  14. Jednostr. mince (2 znaky — jednohl. orlice, mříž a sekyra, stožár a skoba) znaky v ornamentu $\frac{1}{2}$ korunka — 1680.
Tatáž mince z roku 1682.
  15. Jednostr. mince (3 znaky — trojúhelník, jednohl. orlice, 6 věží) znaky v ornamentu $\frac{1}{2}$ — 1683.
(Peníz olomouckého biskupa Karla II., který byl pánem kelčského panství a má znak města Kelče.) — 1684, 1685.
  16. Dvoustr. mince (1 znak — 3 harpuny, sekyra, kostky, ozub. skoba, kříž, kolo) jednohlavá orlice v ornamentu — 1680.
Tytěž mince z roku: 1695, 1696, 1697, 1699, 1701, 1704.
  17. Dvoustr. mince (poprsí — nápis CHRIST. V. D. G. I DUX. VV. TSOB dvouhl. orlice s korunkou v ornamentu, nápis COMOND I. H. RID. TERNM — 1683.
  18. Dvoustr. měděná mince (jednohlavá orlice v erbu) dvojitý kruhový rám, dva znaky — jednohl. orlice, kostky — zn. W — (16)84.
  19. Dvoustr. stříbrná mince (jednohlavá orlice se znakem, 1 pás) osmihrutý kříž s kroužkou nahoře bez letopočtu.
  20. Jednostr. mince (jednohlavá orlice se znakem, pás,) v celé minci pod orlicí $\frac{1}{2}$ — bez letopočtu.
  21. Jednostr. mince (lev s korunkou v kruhu) — nápis CHVR PFALZ LAND MVNZ hvězdička, bez letopočtu.
  22. Jednostr. mince (3 znaky — dvouhl. orlice, paroh, pohár 2, bez letopočtu.
  23. Dvoustr. mince (kulatý znak — půl orlice — pás ve 2 čtvrtích, pás-křížem, uprostřed malý znak, nad znakem kardinál. klobouk), osmihrutý kříž se znakem (lvíček, pás), nápis SALI BUN GENSI S — (nečit. 166).
  24. Dvoustr. velký peníz (poprsí — nápis D. G. GEORGIUS DUX (AX) SILLIBN & BREG), jednohl. orlice — nápis ARGEN. MONETANOVA — 1663.
  25. Dvoustr. velký peníz (poprsí — nápis SIGIS FRANC. D. G. (AX) ARCHIDUX. AVST listovité 2 erby (pás, jednohl. orlice), koruna, nápis DUX BURGUNDI. COMES. TYRO — 1664.
  26. Dvoustr. velký peníz (poprsí — nápis LEOPOLDUS. D. G. R. I. (AX) S. A. G. B. REX hvězd., dvouhl. orlice se znakem, meči a korunou, nápis — ARCHI. D. AVS (zn.) DUX. B. CO. TYR — 1662.
  27. Dvoustr. mince (jednohl. orlice v malém kruhu, ornament a listy), malý znak lvíčka v trojitém mřížoví kříže, ornam., mitra — 1693.
  28. Dvoustr. malý peníz (poprsí — nápis LEOPOLDUS D. G. R. I. S. A. V. I. B. R.) osmihrutý kříž se znakem (3 lvíci, pás) harpuny (?) nápis CA — RIS — LANDI MUNZ — bez letopočtu.
  29. Dvoustr. mince (poprsí — nápis LEOPOLDUS DG R. I. S. A. G. H. B. REX) dvouhlavá orlice zn. I s korunkou — nápis ARCHIDUX AVS . DUX . BUR . SIL) — 1685.
Tytěž mince s var. z roku: 1695, 1696, 1697, 1698, 1700, 1701, 1704.
  30. Dvoustr. mince (poprsí — nápis LEOPOLDUS D. G. R. I. S. A. G. HV. B. REX (2 znaky — pták a slunce, 6 značek) ornament, korunka, skřížené meče — nápis — POLTVRA — 1705.
  31. Dvoustr. mince (poprsí — nápis LEOPOLD. D. G. R. I. S. A. G. H. B. R.) Matka boží, znak, G M PATRONA HUN GARIE — 1698.
  32. Trojník (poprsí — nápis LEOPOLDUS D. G. R. I. S. A. G. H. B. REX) Matka boží G H znak (C, žebř, dvojkříž), nápis PATRONA HUNGARIAE — 1697.
  33. Dvoustr. mince (zemské jablko — nápis REG. POLO (nečit.) 1 znak — čtyři body — kříž, ornament REXPMDL nečit., bez letopočtu.
  34. Dvoustr. mince (poprsí — nápis D. G. FRANC. LUDOV I RPISWRAT znak s korunkou, nápis) nečit. — 1700.
  35. Jednostr. mince (1 znak — kostky a lev, lev a půl orlice, lev, lev a pásek, berla, mitra, korunka s křížkem $\frac{1}{2}$) — 1701.
  36. Jednostr. mince (1 znak — kříž, křížek v kulatém erbu), $\frac{1}{2}$ nápis MONO CIVI COM — 1703.
  37. Jednostr. mince (vel. lev v celé minci C VI zn. skříž. kladiva) 1686.
Tytěž mince z roku: 1690, 1703, 1705, 1710, 1712, 1714, 1715.
  38. Dvoustr. mince (poprsí — nápis D. G. CAROL . EO. I OLOMUCEN) 1 znak v listech — (berla a meč) 6 věží, plot, 2 orlice, korunka nad znakem nápis — R. I. P. R. C. B. C. (letopočet) D. L. E. B. S. — 1705.
  39. Dvoustr. mince (dvouhlavá orlice) — nápis Dem KAYSER... (nečit.), poprsí (nezjistitelné) nápis EINEN KREUZER — 1707.
  40. Dvoustr. mince (jednohl. orlice — nápis NACH DEM KAYSERL EVS poprsí nápis EINEN CREUZER) — 1709.
  41. Dvoustr. mince (poprsí — nápis EINEN CREUZER, jednohl. orlice — nápis NACH DEM KAYSRL . VS) — 1710.
  42. Dvoustr. mince (poprsí — nápis JOSEPHUS DG R. IS. A. I G. H. B. O. REX osmihrutý kříž se znak.) 3 lvíci a pás, nápis — ARCHI D. A. VS B GAR D. BUR — 1707.
  43. Dvoustr. mince (poprsí — nápis JOSEPH, D. G. R. (3) I. S. A. G. H. B. R.) dvouhlavá orlice se znakem, meči a korunkou, nápis — ARCHIDUX AUSTRIAE (hvězdičky) — 1709.

44. Dvoustranná mince (poprsí — nápis CAR. VI. D. G. R. I. S. A. G. H. H. B. R.) dvouhl. orlice s mečí a korunkou. náp. — ARCHID. AVST I DUX. B. CO. TYR. bez letopočtu.
45. Jednostranná mince (3 znaky — orlice, lviček, šikmé pásy, kulaté znaky) — 1703.
Tentýž peníz — 1711.
46. Jednostr. mince (dvouhl. orlice se znakem (lev) a korunkou) 1713.
47. Dvoustr. mince (poprsí — nápis GEORGI, CUILIELM, D. G. M. BR.) jednohlavá orlice se znakem I a korunkou, nápis PR. M. S. C. W. M. S. C. B. N. PR. H. M. C. — 1714.
Tytéž mince z roku: 1717, 1720, 1724.
48. Jednostr. mince (1 znak — lev v ornamentu, hledí napravo), korunka, znak C VI — 1718.
Tytéž mince z roku: 1719, 1720, 1721, 1722.
49. Dvoustranná mince (poprsí — nápis CAR. VI. D. G. R. I. S. A. G. H. H. B. R.), dvouhlavá orlice se znakem (lev) a korunka, nápis ARCHID, AVS . I DUX. BUR. STYR. — 1729.
50. Dvoustr. malá mince (1 znak — 3 pásy a dvojkříž, koruna), nápis CAR. VI. D. G. R. I. S. A. G. H. H. B. R. — Matka boží — nápis PATRONA HUNG — 1734.
51. Jednostr. mince (1 znak — lev v bohatém ornamentu, korunka C VI — 1713.
Tytéž mince z roku: 1716, 1719, 1720, 1721, 1724, 1726, 1730, 1733, 1751, 1752.

Jaroslav Kanyza:

Lipensko v literatuře.

(Pokračování.)

V téže době žil v Lipníku jiný význačný budovatel a národní pracovník, dr. *František Brzobohatý* (1836—1914). Tento význačný lipenský advokát, spoluzakladatel hospodářských podniků, Sokola a jeden z předních znalců těsnopisu, byl sice rodem z Luhačovic, ale Lipník se mu stal druhým domovem. Svou hlavní činnost básnickou měl sice již za sebou, když uveřejnil pod pseudonymem *Kyselka Slanovodský* politicko-satirickou sbírku veršů, psanou v nářečí hanáckém: »*Hořčice a křen*« a když ve svých »Listech z Vidně do *Plešovice na Hané*« a »*Z Plešovice do Vidně*« ve smyslu národních snah jazykově a politicky buditelských, způsobem téměř havlíčkovským probíral časové otázky politické ve smyslu jednoty českomoravské a proti separatistickému moravanství, avšak tomuto programu zůstal věren až do smrti, jak o tom svědčí články i verše v krajinském

tisku (zvl. v »*Hlasech z Pobečví*« nebo v »*Humoristických listech*«.

V letech sedmdesátých, po svých studiích u lipenských piaristů, odešel budoucí národopisný badatel a znalec moravské geologie a nakonec ředitel kyjov. gymn. *Josef Klvaňa* (1857—1919) do Olomouce, aby tu pokračoval ve studiích na slovanském gymnasiu. Na prázdniny se vracíval k rodičům do Lipníka a tady také vznikly jeho první verše, z nichž některé otiskoval v almanachu moravské literární mládeže *Zora*. Dlouho se nevědělo, kde je jeho literární pozůstalost, až letos jsem ji objevil ve vzácném rukopisném sborníku, jež mladý Klvaňa věnoval paní Marii Nefové v Praze, jež se ho jako Lipeňáka mateřsky ujala za jeho studií v Praze.

Klvaňovy verše ukazují pravé básnické posvěcení; vedle milostné dumy mladého srdce zní v nich značná fanfára fantazie z historického eposu o konci maurského roku Abenceragů a hned zas opravdový ohlas ukrajinské dumky (už jako mladý student Klvaňa četl ruské a ukrajinské básníky v originále), aby byl vystřídán malebným popisem romantických zřícenin hradu Helštýna. Vroucí dík *Jaroslavu Vrchlickému* za sbírku básní »*Duch a svět*«, jež se právě objevila (1878) ukazuje, jak si mladý student dovedl hledat své vzory v pokolení nejmladším, jak si byl vědom toho, co revolučně nového do české poesie Vrchlický přinesl.

Na dobu svého mládí, které strávil v Lipníku, krásně vzpomíná v roce 1911 v *Záhorské kronice* (VII. ročník). Četné stati národopisné i geologické, které Klvaňa napsal již v Uh. Hradišti a zvláště v Kyjově, kdež působil až do své smrti, zachytil ve své stati v čas. Mor. musea zemského r. 1921 František Pospíšil.

Lidopisný a historický průzkum našeho kraje soustřeďuje se nyní v *Záhorské kronice*, za jejíž založení děkuje-me Msgre Th. dru. Františku Příkrylovi. Jemu děkuje celé Pobečví za to, že vlastivědní pracovníci našeho kraje mohli shromáždit bohatý a vzácný materiál historicko-politický, hudební, náboženský a národopisný v tomto vlastivědném sborníku, který vychází právě ve svém XXVI. ročníku.

Dr. František Příkryl, kaplan v Soběchlebích, pak farář v Týně, naposled farář a děkan v Drahotuších, zamiloval

si záhorský lid a byl mu dobrým rádcem a otcovským přítelem, a jako dobrý pastýř staral se nejen o přítomnost svého lidu, nýbrž snažil se o to, aby zachoval všechny národopisné poklady Záhoří, aby zachytil vymírající svéráz a aby vzbudil lásku a touhu Záhoráků uchovat odkaz dědů.

Poučen studii archeologickými i národopisnými, jsa ve stycích s Wanklem i Klvaňou a prof. Duškem, shledával kroje, zapisoval zvyky a pověsti, otvíral pohanské mohyly, sbíral drobtly lidové moudrosti v písních, pořekadlech i říkadlech — a tu nebylo divu, když z taktu nasbíraného materiálu vyrostla myšlenka: založit sborník, který by všechno to lidopisné bohatství shromáždil, popsal a světu oznámil. Co dělalo několik pracovníků v jiných oblastech, to dělal Příkryl sám.

Stal se spisovatelem, redaktorem i vydavatelem prvních osmerkových sešitků v holešovské tiskárně Klabusayově. Plánu pro periodický časopis neměl — jaký pak plán, když plat soběchleb. kaplana sotva stačil na obživu, když mladý a dychtivý vědec potřeboval tolik knížek a když mecenášů nebylo!

Ale rok 1891 ukázal jeho statečné odhodlání, jež bylo ochotno platit i osobní bídou za krásný počín na záchranu národopisných vzácností záhorských.

Když přivezl toho roku farský pacholek nevelký balík prvních výtisků Záhorské kroniky, tu zaslzelo oko idealistického kněze a když si pročítal a znovu přečetl celý první sešitek, vzal několik svazečků do kapes svého šosatého kabátu a vyšel ze své kaplanky na náves, zahleděl se od kostela dolů k polím směrem k Helštýnu, ale pak se obrátil ke hřbitovu a kolem něho šel do Horních Nětčic — to nesl dobrým vypravěčům jejich slovo. Pokračování.

A. Ebnerová:

Z dějin literátského kúru hranického.

(Pokračování.)

Vznik a rozkvět chrámových pěveckých bratrstev na Moravě, spadá do 16. století.¹⁾ Literátské bratrstvo v Hranicích

¹⁾ Náběhy ke vzniku bratrstev jsou z časů dávnějších, snad z 15. stol., ovšem jen v Čechách. (Ad. Kubeš, Literác. sbor třebečský.)

cích, určené svojí působností pro farní kostel Stětí svatého Jana, vzniklo roku 1559, kdy obdrželo od Jana Kropáče z Nevědomí příslušné stanovy, jímž se tehdy říkalo artikule. Blížší datum vydání stanov není nám známo. Snad to bylo 2. září. Domníváme se tak na základě záznamu pozdější literátské matriky, kde čteme, že za subrektora Václava Pavla Křenka, dne 2. září 1759, oslavilo Bratrstvo 200leté výročí svého trvání větší schůzí, v kostele pak slavnou i smuteční mší, obětovanou za živé i zesulé členy Bratrstva. V záznamu je slovní význam »oslava výročí« označen výrazem »sekulární památka«.

Co do dávnosti vzniku literátského sdružení, Hranice jsou čtvrtým městem na Moravě. Předchází je Třebíč — artikule Jana z Pernštejna r. 1516, Kroměříž — 1539, patrně biskup Stanislav Turzo, Lipník — 1553, Půta z Ludanic a na Helfenštejně. Po Hranicích dočkal se Přerov literátského sdružení — Vrat. z Pernštejna r. 1563 a po něm některá města severomoravská.

Nikoli z Kropáčových, nýbrž z Půtových a Vratislavových artikulí poznáváme, jak vypadal řád středověkého pěveckého spolku. Jednotlivé odstavce týkaly se významu posvátného zpěvu, k jehož pěstění se literáci zavázali, dále docházky členů na služby boží a případných pokut, i chování mladších členů vůči starším. Mladým zejména se připomínalo, »aby starších nepředbíhali ve zpěvu«.

Privilegia kropáčovská, na něž, jak svědčí zápisy, byli hraničtí literáti velmi hrdí, se nedochovala, neboť stošedesát a něco málo let po založení literátského sboru,²⁾ vypukl u kováře Šimona Pally požár (dům č. 18). V sousedství bydlil soukeník Bernard Šalvija, (dům č. 16, v něm elektro-technický závod). Jelikož Šalvija byl tehdy cechmistrem literátu, byly u něho uschovány všechny cechovní věci, které ovšem vzaly za své: truhlice čili matka s privilegii Jana Kropáče, pokrývka na rakev zemřelých členů, snad

²⁾ Novější literátská matrika (v měst. museu) i Gallašova »Pobízka« ZAM (Historisch-statist. Section) sig. 32 i udávají, že požár vznikl 19. III. 1723. Libor Scholz, Památky 1864, str. 65. a V. Bartovský, Hranice, str. 87., kladou požár do r. 1722. — Shořelo 31 domů, »od opatrovny — perněstejský špitál u fary — až k domu knížecímu« (č. 5, lékárna »U zlatého lva«).

i postavničky,³⁾ především pak kniha Havelská, kterou literáti založili na popud samotného pána z Nevědomí, aby prý do ní zanášeli všechno pamětihodné. Jiná kniha, kterou pozbyli, nazývala se Toužba. Snad to byla cechovní matrika. Z ní bývaly zpívány dvojsborové otázky z náboženství, jež nově přijímaní členové musili starším zodpovědět.

Jediný dosud žijící literát hranický, pan Vilém Šejda, dnes 79letý, zná tyto zpěvy z vlastní praxe. Zpíval je i jeho otec Ferdinand († 1912), když předsedal výročním schůzím literátů v den Tří králů.

Zánikem prvních cechovních zápisů jsme nuceni sbíratí kdekolí jinde zprávy a poznámky, které nám napoví něco o osudech nebo počtu zájemců nejstaršího hranického pěveckého sboru.

Když r. 1568 zaslal Jan Kropáč z Nevědomí konšelům do radní síně několik připomínek rázu vesměs morálního a vzdělávacího, uvedl také, »... že je veliký nedostatek literátů a v adventě, když Brikiho doma nebylo, tu jediné písně zazpívati neuměli.«⁴⁾ — Já i čtenář bereme výtku s rezervou. — Dověděli jsme se nyní jméno jednoho z nejstarších a zajisté předních literátů. Brikiho Vejvody, pekařského cechemistra. V době kropáčovské vlastnil dům na východní straně náměstí (dnes Lipertova drogerie). Dům pak prodal a koupil jiný na opačné straně náměstí, onen, v němž za půldruhého sta let poté bydlil a vyhořel nebohý předseda literátů, Šalvíja. Pokračování.

Dopis z Hranic z roku 1848.

Týdenník, listy poučné a zábavné, donesly ve svém 31. č. ze dne 3. 8. 1848 na straně 243 tento dopis, charakterisující současné poměry:

»Někteří měšťané zdejší vyvěsili si v dubnu na svých domech německý, rakouský a moravský praporec.

³⁾ Dlouhá bidla, nahoře ozdobně řezaná ve tvaru svícnu či lucerny, k zažehování světel při cirk. průvodech. Zápis J. H. A. Gallaše v novější literácké matrice napovídá, že cech přišel o ně v době požáru (zde na jednom místě objevuje se letopočet 1728). Postavničky nově poté pořízené, byly v roce zápisu (1837) opět sešlé.

⁴⁾ V Pěvkyni Štolské (rkp. kancionál literáckého kúru. Ze starších zpěvníků přepsal soukeník-literát Peregrin Pešl v letech 1825—27 úvodní stať, již sepsal sám Gallaš. Kniha je dnes ve farním archivu.

⁵⁾ ZAM 8113 Artik. Jana z Pernštejna a Jana Kropáče z Nevědomí.

Nemyslete však, že by proto v Hranicích všechno bylo poněmčeno.

Mluví se zde až posaváde tak čistá čeština, jak za časů slavných bratří moravských, kteří někdy v našem městě sbor svůj mívali.

Pravda, mnohý větrník, jenž ve Vidni, v Brně aneb v Holomouci na vandru němčině se byl přiměl, mermomocí k Němcům hledí, ale většina měšťanů tak nesmýšlí.

Po smrti Galašové a Johnově ovšem láska k mateřské řeči v srdcích Hraničanů poněkud ochabla, což bürcaukrátům velmi milé jest, jenž rádi ještě po luzích německých kráčeji, dobře vědouce, že na nich pohodlněji, než na připravovaných pro ně českých.

Proto také vyslance do Frankobrodu volali, kdežto lid k tomu chuti neměl.«

Jak by se pisatel těchto řádků zaradoval, když by uviděl Hranice dnešní, po stu letech! jSk.

Ing. Mikuláš Klapal:

Významné chmelařské události v otázkách a odpovědích.

Kdy se vařilo první pivo a pěstoval chmel?

Pivo nebo nápoj podobný pivu se vařil již 7000 let před Kristem v Babylonii. Dva tisíce let před Kristem se již chmel používal k výrobě piva.

Kdy se pěstoval chmel po první v Evropě?

Pěstování chmele bylo přineseno do Evropy z Východu. První písemné záznamy o pěstování chmele jsou z r. 768, kdy Pipin Krátký věnuje chmelnici klášteru St. Denis.

Kdy se pěstoval chmel po první v Čechách?

V Čechách se pěstoval chmel brzy po stěhování národů, ale nejsou o tom zachovány písemné doklady. Kdežto pěstování brambor se rozšiřuje teprve koncem 18. stol. a pěstování cukrovky počátkem 19. stol., pěstoval se chmel původně před tisíci lety roztroušeně po četných českých kra-

jinách, na což upomínají různé místní názvy vztahující se ke chmeli.

Od kdy pěstuje se chmel na Moravě?

Podle písemných dokladů byl na Moravě dříve chmel pěstován hlavně velkostatky pro spotřebu vlastních pivovarů. Zvláště značněji byl pěstován ve 13. století v kraji hradištském. Později v první polovici 18. stol. v kraji jihlavském a na počátku 19. stol. v kraji znojmském. Na Tršicích pěstuje se chmel od r. 1861.

Kdy se chmel po první pečeti?

V 16. stol. se chmel již pečel a ověřoval podle místních policejních opatření jednotlivých měst. Z Rakovníka je uchována listina z roku 1575 dosvědčující původ chmele.

Kdy byl vydán první předpis o známkování chmele?

Patent Marie Terezie ze 14. srpna 1769, který nařizoval magistrátům a vrchnostenským úřadům, aby se chmel pečel úřední pečeti a vydávala se listina o původu chmele.

Jak se obchodovalo s chmelem?

Až do roku 1840 prodával se chmel na strichy (16 až 17 strichů rovná se jednomu celnímu centu, t. j. 50 kg).

Od roku 1841 se chmel prodával podle vídeňského centu à 56 kg. Od r. 1875 se chmel prodává podle celních centů à 50 kg.

Drobné zprávy

Hranice.

Dne 22. února pořádala vojenská akademie v sokolovně v Hranicích oslavu výročí zrodu Rudé armády a únorových událostí.

V neděli dne 27. února konal Okresní akční výbor Národní fronty v Hranicích oslavu I. výročí vítězného února v sokolovně. Místopředseda ONV Alois Baďuřík zhodnotil ve slavnostním projevu období předúnorové, vítězný únor a rok budovatelské práce. Tajemnice OAV Marie Skříčilová podala zprávu o činnosti okr. akč. výboru za uplynulý rok. Další řečníci byli: předseda ONV Emil Zacios za KSC, K. Baďura za stranu lidovou, Miloslav Ludmila za OOR a Arnošt Hála, rolník z Drahotuše za JSČZ. Při slavnosti účinkovala hudba VA a B. M. S.

Jak hasičstvo na Hranicku přijalo nový cvičební řád.

Právě se ukončuje v okresní hasičské jednotě Hranice výcvik vedoucích činností dle nového cvičebního řádu. Výcvik provádějí činnosti: Ladislav Černocký, velitel OHJ, obvodový velitel Jiří Dolák, Ferd. Šnejdrla, br. Ferd. Frélich a Karel Filla, kteří absolvovali nový výcvik v krajské škole v Olomouci. Již v krajské škole bylo vidno na všech, že cvičení zaujalo všechny. Také v okresních nácvičných školách jeví všichni okrskoví velitelé velký zájem, což dosvědčuje vždy velká účast, ačkoliv bylo velmi studené, často nepříznivé počasí. Cvičení bylo rozděleno na tři části: První — základní postavení a příprava jak jednotlivce tak i družstva. Druhé — cvičení dopravního a útočného velení. Třetí — ssavice. Cvičení bylo provedeno v Lipniku nad B. 2. 1., 23. 1. a 6. 3. 1949 a v Hranicích 16. ledna a 13. února 1949. — Cvičení sledováno bylo přítomnými velmi pozorně a usneseno provést opakování cvičení ihned, jakmile počasí to dovolí. Okrskoví velitelé přenesli nové cvičení do sborů svých okrsků. I tam jeví se o cvičení velmi pěkný zájem, což projevuje se účastí i radostí z nácviku nového cvičení. A. F.

Zpráva o činnosti ROH — Místní skupiny svazu zaměstnanců školství a osvěty — Hranice.

Valná hromada MS SZŠO Hranice konala se dne 15. prosince 1948. Zvolen byl úplně nový výbor s předsednictvem: František Gregor, odb. učitel, předseda, Ladislav Kozel, ředitel, místopředseda, Jaroslav Čech, odborný učitel, jednatel, Jan Metelka, odbor. učitel, pokladník.

Práce nového výboru započala ihned. Předsednictvo počalo budovat organizaci úplně nově.

MS SZŠO Hranice se rozdělila na dva obvody:

I. obvod Hranice, s 9 okrsky a 9 okrskovými důvěrníky a jejich zástupci.

II. obvod Lipník n. B. s 6 okrsky a 6 okrskovými důvěrníky a jejich zástupci.

Dle statistického výkazu, který MS SZŠO Hranice sama vypracovala dle stavu ze dne 1. února 1949 je při MS SZŠO Hranice škol:

1. Mateřských 28, jež mají 38 tříd, 1.063 žáků, 48 učitelů (48 žen).
2. Národní šk. 63, jež mají 132 tříd, 3.855 žáků, 149 uč. (77m, 72 ž.).
3. Střední šk. 12, jež mají 69 tříd, 2.185 žáků, 107 uč. (55 m., 52 ž.).
4. Škol III. st. 12, jež mají 68 tříd, 1.729 žáků, 123 uč. (85 m., 38 ž.).
5. Zvláštních šk. 4, jež mají 15 tříd, 180 žáků, 17 učitelů (12 m., 5 ž.).
6. Ošv tvoří: 1 insp. oší, 2 taj., 1 tajemnice. K nim náleží 1 osv. insp., 1 insp. knih., t. j. 6 (5 m., 1 ž.).

Celkem je na okrese 119 škol, jež mají 322 tříd, 9.012 žáků, 450 učitelů (234 mužů, 216 žen).

Počet org. členů v MS SZŠO — ROH činí 100%.

Vnitřní práce organizace: Vytvoření okrsků, jmenování okrskových důvěrníků, pořízení členských seznamů a kartotéky, evidence legitimací, periodické politické školení v okrscích, průzkum učebních osnov OPS, účast dvou učitelů na dlouhodobé uhelné brigádě, školení učitelů v OŠ KSC v Hranicích, rozdělování textilií, obuvi a obutí kol z akce ROH a jiné.

Přímé akce MS:

1. Sběr papíru. Leden 1949 — norma 10.965 kg, odevzdáno 16.152 kg, 147,9%. Únor 1949 — norma 10.965 kg, odevzdáno 17.231 kg, 136%.
2. Sběrka cukru pro bulharské děti činila 140,29 kg.
3. Sběrka na Jiráskův fond činila 47.173,80 Kčs, t. j. 5,2 Kčs na žáka.

4. Absence učitelů za leden 1949:

Na šk. mateř., národ., střed. odučeno 33.922 hodin. Zameškáno 720 hodin, 2,15%.

Školy III. st. a zvlášt. odučeno 11.074 hodin, zameškáno 300 hodin, 2,71%.

Celkem odučeno 44.996 hodin, zameškáno 1.020 hodin, 2,28%.

Novým rayonováním KNV ztratili jsme v okrese 3 střední školy (Kelč, Spálov, Tršice), 8 škol národních (Kelč, Spálov, Tršice, Daskabát, Vel. Prosenice, Radvanice, Babice, Luboměř) a 1 odbornou rolnicko-ohmelařskou školu (Tršice).

LITERATURA

Nakladatelství »Práce«, Praha II, Václavské nám. 15, vydalo: J. Erenburg: *Bouře*. — Toť živé spojení minulosti a přítomnosti i budoucnosti. Přeložila R. Novotná. Brož. 160 Kčs, vydala Práce a Svoboda.

Jar. Seifert uspořádal dvanáct básní z proletářské poesie. Vyšlo pod názvem *Zeď Kremli v dálce*. Brož. 12 Kčs.

U. Sinclair: *Draží sklizeň*. Románová kronika o světě mezi dvěma válkami, zahájena »Koncem světa«, vychází jako šestý svazek. Brož. 230.— Kčs.

Emil Vachek: *Bídýlko*. Román vypráví dobrodružství žižkovského dobrodruha Ferdý Stavinohy. Brož. 75 Kčs.

M. Očadlík: *Tvůrce české národní hudby, Bedřich Smetana*. Cena brož. 20 Kčs. (K jeho 125. výročí narozenin.)

Záhorská kronika vychází každý měsíc mimo prázdniny. Vydává Okr. rada osvětová v Hranicích. Vedoucí redakce a odpovědný správce listu Antonín Frel v Dolním Újezdě u Lipníka n. Beč. Roční předplatné Kčs 30.—. Číslo poštovní spoř. Brno 116.900. — Používání novinových známek povoleno ředit. pošt v Brně IA - 4-2370: 146.212. Dohledací pošt. úřad Hranice I. *Adresa redakce*: Dolní Újezd u Lipníka n. Beč. *Administrace*: Hranice. Tiskne Jar. Strojil, národní podnik v Přerově.